ДОДАТОК до „БУКОВИНИ“.

РУСКА РАДА

НАРОДНА ГАЗЕТА

Виходить що тижня в пятницю | Адрес Редакциї: „РУСКА РАДА“ в Чернівцях ул. Петровича ч. 2. | Коштує річно 4 корони.

Ч. 51. Чернівці, дня 19. грудня 1903. (1. січня 1904.) Рік VI.

Мученики за народну справу.

В давних часах зараз таки після того, як умер за нас Господь Бог на хресті і християньство бистро зачало ся ширити на землї посеред поган, почали ся переслїдуваня християн за їх віру. Мучено їх немилосердно тяжко, а навіть багато замучили в нелюдский спосіб на смерть. Поступали так по зьвірски собі погани з християнами через те, що були дуже темні і гадали, що християни тяжко розгнївали їх богів своєю вірою і своїми обичаями, в чім їх підпирали поганьскі попи та деякі зледащілі царі, котрі бояли ся, що через християн утратять свої великі богатства і товсті доходи та власть над темними людьми.

Від тої пори, коли то діяли ся сї нелюдскі безправства і насильства одних людий над другими минуло вже богато-богато сот лїт. Християньство побідило, а поганьство тим часом щезло на віки з наших країв і певно вже більше не загостить сюди нїколи...

Отже поганьство зникло з помежи нас. Але чи гадаєте, дорогі братя Русини, що заразом зник з наших країв і дух поганьский? Може де і зник, але у нас на Буковинї ще нї та й не заносить ся на те, що борзо зникне. Та й як єму зникнути, коли нема кому з ним бороти ся, коли нема духовних провідників у нашого народу, котрі би були в станї і мали би заразом добру волю ширити посеред нас сьвітло правдивої науки Христової; коли нема добрих пастирів духовного стада, таких що то „готові віддати душу свою за вівцї свої,“ як каже сьв. письмо, коли ми не маємо щирих проповідників, котрі би уміли як-слїд, по вітцївски до нас заговорити, нас порадити, потїшити, блудним дорогу до правди і справедливости показати; коли наші сьвященники нїмі, не уміють з нами по нашому заговорити, неуміють дїтий наших отченашу і сьв. заповідий Божих навчити... Та коби ще тільки се! А то буває і так, що деякі отцї духовні поступають собі з нами мов з найгіршими ворогами, котрих треба за всяку цїну знищити: збиткують ся над нами, прозивають усякими огидними прізвисками, а то иноді і бють таки (як то діяло ся приміром перед кількома роками у Лужанах) — а все то для того, бо они Волохи, а ми Русини, отже після їх гадки ми не люди.

І таких нелюдских сьвященників мусить руский нарід держати на своїх плечах і годувати їх тяжко своїм потом-кровию, ба ще помогати їм збивати маєтки, за котрі потім виховують ся такі-ж самі вороги всего, що руске.

Старших руских сьвященників у нас чим раз то меньше і меньше. А на місце померших пхають ся до наших сїл самі румунїзатори, аби над нами збиткувати ся. Сї то сьвященники не лиш що не спосібні бороти ся супроти темноти народу, не лиш не здібні викоренювати поганьский дух у своїх парафиян, но навпаки они ще

скріпляють его своїм нехристияньским поступованем і своїми нелюдскими вчинками: бо се не християньскі сьвященники, а після діл своїх справдїшні погани.

Довший час скаржили ся ми Русини на сих ворогів і представляли свої до неба вопіючі кривди перед владикою і правительством і сподївалим ся, що наконець таки нас вислухають і схочуть усунути наші кривди. Але сї кривди наші не переставали, по напротив до давних прибували і прибувають ще й тепер нові, так що нам лїє ся все, чим дальше, тим гірше. На великі опорожнені парафії рускі архиєпископска консистория як попередно так і тепер насилає сьвященників Волохів, хоть просять ся туди і Русини. Правда що їх мало, але се власне румунїзаторскій нашій консисториї дуже на руку і она перед нами завсїгди вимовляє ся, що нема де взяти руских сьвященників. Сам преосьв. Владика сказав був як-раз перед роком до чільних черновецких Русинів, запрошених ним на вечерю до резиденциї: „Панове, відки я возьму більше руских сьвященників? Дайте менї їх, а я вам даю слово, що анї один Волох від нинї не дістане ся на руске село.“

Та на сей закид митрополїта найшли Русини зараз таки добру раду. Они порадили владицї, призначити з релїґійного фонду стипендиї для тих студентів Русинів, щоби схотїли по окінченю ґимназиї посьвятити ся духовному станови. На жаль митрополїт на се не хотїв згодити ся. Мимо того Русини до сегодня не перестають жадати сих стипендий і ще недавно запитував в сїй справі наш невтомимий посол Пігуляк мінїстра в радї державній. Але що ся справа тягне ся вже більше нїж три роки, видко ясно то одно, що церковні верховоди, як лиш можуть, спиняють єї.

Коли отже сї самі верховоди на наші жалї відповідають, що і они самі щиро бажають побільшити число руских сьвященників, а мимо того на средства до того побільшеня пристати не хочуть, хоть тих средств нїхто з їх кишенї не вимагає, тим часом коли они годять ся на иньші видатки з релїґійного фундушу на користь иньших для церкви далеко меньше важних справ, то річ ясна, що они побільшеня числа руских сьвященників на Буковинї зовсїм собі не бажають і що їх запевненя чисте крутарство.

Се черновецкі Русини вже від давна добре знають і для того не конче довіряють єзуїцким запевненям румунїзаторів і їх похвостачів. Хто би однако може був на стільки легковірний, щоби довіряв балаканинї ворогів, тот на підставі того що зайшло сими днями в Черновецкій духовній семинариї певно набере иньшого переконаня. Річ мала ся так.

Минувшої осени сего року записали ся на богословіє два Русини: Андрій Міский, син руского мужика із Шипинцїв і Николай Копачук, непіт славного на всю Буковину патриота-мужика із Вовчиньця Семена Копачука. Скажемо в додатку, що сей послїдний ходив якийсь час (6 років) до Сучавскої ґімназиї, а що не мав там нагоди навчити ся по руски, то волошня уважала его вже своїм чоловіком. Коли однак п. Копачук перед двома роками прийшов до Черновець і тут став учити ся по руски, то се дуже вкололо румунїзаторів і они були готові при першій-лїпшій нагодї дати єму се почути.

Ся спосібність скоро найшла ся та ще й заострила ся. Копачук здав на чернівскій ґімназиї матуру і записав ся на богословіє, отже немов сам таки влїз в нору диких зьвірів. Бо треба знати що в семинариї волоскі питомцї завши збиткували ся над своїми рускими товаришами, що вже перед 10 роками підносив посол Пігуляк у соймі, і тому власне Русини в послїдних часах не хотїли вступати до тої семинариї. З часом витворила ся тут така поведїнка, що ті кілька Русинів, що ще мали охоту посьвятити ся станови духовному, по найбільшій части відрікали ся задля сьвятого супокою своєї народности і приставали то до Волохів, то до Москалїв (хоч не знали і слова по московски.) Але може хто би запитав ся: А щож за користь для Волохів із того, що хтось там собі пристає до Москалїв? Ну, користь в тім ось яка: Коли хтось з Русинів відрікає ся свого народу, то він тим ослабляє тот нарід. То одно. Друге знов те, що

наші доморощені Москалї воюють супроти Русинів иноді гірш найзавзятїйших румунїзаторів і старають ся Русинів знищити. А наконець по третім наші Москалики всюди, де лиш можуть, виступають задля особистої користи як льокаї і лизуни румунїзаторів. Отже користь для Волохів тут двояка: чим більше Русинів пристане до Москалїв, тим більше ослаблять ся ряди Русинів і тим більше зміцнить ся число їх ворогів.

Се вирахована полїтика старих румунїзаторів тягне ся ще від владики Мораря, що підпирав свого часу звістного Григорія Купчанка з Відня, ся полїтика подобала ся і молодшим румунїзаторам, єї плекають семинарскі наставники і взагалї наші церковні верховоди, вона закрала ся і до духовної семинариї, де велике число волоских питомцїв до неї взяло ся. Сї питомцї й обробляли тих кількох товаришів Русинів, аж доки вони не відрекли ся свого роду-народу. Инакше годї зрозуміти те, що у всїх висших роках богословіє (від 2. аж до 4.) нема нинї нї одного Русина, а є лиш 5 Москалїв, котрі до семинариї вступили яко Русини.

Такого самого огидного поступку, себто зради свого рідного народу, ожидали загорілі румунїзаторскі питомцї також і від новоприбувших Русинів, Копачука і Міского. І як тільки їх принято до семинариї, зараз почала ся над ними огидна „робота“ румунїзаторска. Коли невдало ся, бо питомцї-Русини не приставали анї до Волохів анї до Москалїв, а твердо стояли за своїм власним народом, тодї захотїла розлючена волошня пімстити ся над ними, а властиво допровадити до того, щоби сї два характерні молодцї були змушені в наслїдок диких нападів і зневаги зі сторони товаришів покинути духовний семинар.

В сїй цїли говорили до них і про них в такий спосіб, або безчестили їх, або оказували їм свою погорду до тої міри, що чоловік образований із чувством мусїв би до крайности обурити ся і з розпуки рішити ся на поступок, котрий би єго зробив в семинариї неможливим. Але наші питомцї постановили терпіти до крайности.

Так терпіли они, що терпіли, аж вкінцї і їм терпцю не стало. Бо волошня, замість аби стати людянїйшою, противно лютувала все гірше, находила нові способи як би питомцям-Русинам доскулювати. Від слів, від лайки і напасти перейшли вороги, до дїла. Ог возьмуть н. пр. та наллють води у постіль і т. п. Але і се ще, хоть як прикре, не спонукувало питомцїв-Русинів покинути семинарию. А сего якраз румунїзаторским питомцям було треба. Коли румунїзатори побачили, що Русини не хотять їх заміру порозуміти, то врадили їх набити: тодї вже певно зрозуміють і заберуть ся. Сказано — зроблено.

Перед кількома недїлями, ночию, всуває ся потихоньки до спальнї Копачука і Міского кільканайцять волоских питомцїв, кидають ся на ліжка своїх жертв і, закинувши їм коци на голову, бють їх де хто куда може. Збиті і обдерті утїкають Русини майже голі до хорім і біжуть по студенім каміню босі і простоволосі аж до помешканя настоятеля-ректора.

Сей же замісць вислїдити виновників, „позволає“ їм переночувати десь у містї поза мурами семинариї.

І що би ви гадали, яка кара дістала ся волоским питомцям за се їх зьвірство супроти Русинів? — Нїяка!

Наслїдків сего несправедливого поступку семинарскої зверхности не треба було довго чекати. Семинаристи-Волохи увидїли тепер наглядно то, чого они від своїх зверхників сподївали ся. Они побачили, що духовні верховоди, готові кождої хвилї замкнути обі оцї, аби не видїти, що Русинам кривда дїє ся в їх питомій православній церкві, що церковні верховоди тої самої гадки, що й они; що так само бажають, аби Русини або відрекли ся свого народу, або усунули ся зі стану сьвященничого і видали таким способом свій нарід на визиск і поталу румунїзаторам!

Тиждень чи дві недїлї після першої бійки був в семинариї який-такий супокій, коли безнастанні обиди, насьміваня, простацкі напади на словах можна назвати супокоєм. Аж ось перед кількома днями волоскі питомцї знов почали приготовляти ся до нової зухвалої кривди, до нового чинного нападу на руских мучеників.

Шукаючи, найшли собі небавом якусь причину, щоб знов напасти на обох Русинів в ночи і побити їх в тот сам спосіб, що і попередно, тільки по можности ще „видатнїйше“, що і стало ся в ночи з середи на четвер минувшого тижня (16. грудня с. р.)

Так само, як і попередно мусїли наші питомцї і тепер утїкати з семинариї і ночувати в містї.

Тепер зачуваємо, що в семинариї веде ся вже „остре“ слїдство, котре з певностию скінчить ся на нїчім, а то може ще наших питомцїв і укарають, а напасників похвалять і поручать консисториї для увзглядненя при надаваню добрих, великих руских парафій!

Так то, дорогі братя Русини, опікують ся вами румунїзатори, що позасїдали на кріслах висшої управи в нашій церкві. Із сего видите ясно, як дуже їм о те ходить, щоби ви, борони Боже, не одержали своїх питомих панотцїв; щоби на далї у наші села пхали ся чужі та ворожі попи і здирали тут наш нарід немилосердно та спиняли єго розвій, єго поступ маєтковий і просьвітний. Ви мете тепер знати докладно, що коли який румунїзатор з консисториї вам скаже, що церковні зверхники як найщирійше бажають, аби якнайбільше Русинів вступало до семинариї і стало потім такими сьвященниками, яких вам треба, що то лицемірство і брехня. Ви мете вже від тепер знати і завше тямити, що румунїзатори мають зглядом нас Русинів лиш одно однїське бажанє, а іменно те, аби наш нарід до крайности визискувати і не допустити за жадну цїну до того, аби ви коли небудь прийшли до своїх прав, аби ви двигнули ся наперед материяльно і просьвітно.

З гіркою мукою дібє ся один або другий руский мужицкий хлопець до окінченя ґімназиї, працюючи о голодї і холодї над своїм висшим образованєм з напруженєм усїх своїх сил; батько єго часто задля него кельтує ся до останного, а коли він захоче вступити до семинариї аби сповнити волю своїх родичів і найбільше пекучу потребу руского народу та стати сьвященником, румунїзатори збиткують ся там над ним до крайности; бо хотять допровадити до того, аби руский нарід не мав своїх сьвященників-батьків, а лише чужих попів-дерунів.

І щож нам супроти сего дїяти? Очевидно, що терпіти далї годї. Треба жваво брати ся до самопомочи. Бо лише ми самі, а нїхто другий нам не поможе.

Наш посол Пігуляк говорив знов сего вівтірка в буковиньскім соймі зо три годинї про сю справу і приставив сьвітови вогненними словами усю кривду, яку православні Русини на Буковинї терпять від церковних верховодів. Та на сїм не доста, треба допровадити дїло вже раз до кінця і як се зробити, в тім голова руских послів.

Ми певні, що вони найдуть спосіб зарадити сему лихови. А ви, панове громада, тримайте ся купи і як один муж станьмо до послїдної борби против наших ворогів нашим послам і приятелям з помежи своїх рідної інтелїґенциї. Що вони скажуть, те треба робити і дасть Бог, ми освободимо ся раз на завше зпід наших непрошених опікунів і здобудемо повну рівноправність у своїй прадїдній православній церкві!

А тим часом не знеохочуймо ся такими ворожими напастями на наших дїтий а посилаймо їх як найбільше до висших шкіл, а коли вступить до духовної семинариї не два, а десять, двайцять хлопцїв наших, то вже над ними певно там нїхто не посьміє збиткувати ся.

А наші мученики семинаристи повинні постояти до кінця за свій нарід, котрий винагородить їм кривду сторицею й згадувати ме завсїгди імя своїх вірних синів з пошаною.

Письмо з Давиден-Зрубу.

Дня 29. падолиста с. р. відбулись в домі Григорія Сумарука в Давиден-Зрубі другі загальні збори „Рускої каси пожичкової і щадничої для громади Давиден-Зруб.“ Явилась більша часть членів і багато гостий. О 2. годинї по полудню повитав зібраних в імени начальника Дмитра

Хорюка наш пан учитель Віктор Чесниковский дуже сердечними словами, заявляючи, що скликав членів на те, аби їм в імени старшини оповісти, що до тепер старшина зробила, як каса тепер стоїть, а дальше, щоби щось нового ухвалити і сказати членам, як они яко члени каси мають заховуватись. Звернувши потім увагу на нашого наяснїйшого Цїсаря, присутні крикнули 3 рази „славно“ і збори отворено. Касиєр наш, пан учитель Віктор Чесниковский перечитав дневний порядок а потім обговорено 1. точку того порядку. Касиєр повідомив членів, що майже всї ухвали старшина сповнила. Від 2. серпня до тепер віддержала старшина 5 засїдань, на яких раджено над слїдуючими справами: 1.) Поодинокі доходи і розходи в касї (з книги лїквідацийної.) 2.) Стан паїв, вкладок щадничих і позик. 3.) Недоплачені ще паї. 4.) Довги каси за інвентар. 5.) Видатки каси на адмінїстрацию і кошта основаня як також на інвентар. Учитель Чесниковский держав до першої точки більше меньше ще таку бесїду: „Касу взяли ми у пана Данилевича з Черновець на борг, а книги в рускій друкарни. Каса дуже добра і пан Данилевич, видко що наш чоловік, заявив, що зачекає нам за гроші, аж доки не прийде нам запомога з краєвого видїлу. Ми за касу ще нїчо не заплатили. За те за книжки заплатилисьмо половину, то є 75 кор. а за 75 корон нам почекають. Також подали ми до видїлу краєвого просьби о позики і о запомогу, але сего року нїчо з того не одержали, бо фонди краєві тепер вичерпані. Тож маємо надію, що дістанемо сї гроші по новім роцї. За те дістали ми з „Селяньскої каси“ позику в сумі 3000 К. Єї роззичили ми між 28 членів. Паїв не сплачують члени, як належить; то не повинно так бути. Ми з тої причини мусїли їх на письмі упімнути кілька раз. Наша каса має тепер 50 членів. Може дасть Біг, що нарік буде в нїй 150. Дальше мушу вам, панове сказати, що 3 панове ґазди виступили з членьства. Одні дались від „приятелїв“ намовити, а один таки сказав: „Я старий, тай жінка ми слаба, то не буду з каси гроший брати, тому виступаю з неї.“ Він собі певно так думає: „Нащо має мій пай в касї лежати, коли ми не мемо зичити гроші з неї?“ Чиж се добре? Панове! Чиж той чоловік, що має в касї пай, мусить з каси зичити гроші? Він не мусить. А його пай тай иньчого члена приносить громадї хосен тай таки єму самому, бо не лише несе йому процент, але він тим, що спомагає другого чоловіка, любить свого ближнього як сам себе і є за те лїпший у Бога. Бог тих не любить, що лише за себе дбають, а другий пай здихає. Христос так казав: „Що ти другому добре робиш, то ти менї то зробив.“ Ну, а сей член робить Христови добре, як вибирає з каси свій пай? Тож, панове члени, не відступайте від каси а пригортайте до неї й других, аби в нашій касї не лише 50 а 100 й 200 членів було, так як в Вашківцах або в Кичері. Дивіть Кичера маленьке сельце, а в нїй є каса, що має 114 членів, чи се не гонор? Таке начальство каси славне навіть на цїлий край, де є багато членів.“ По справозданю з дїяльности старшини наступило справоздане касове. Каса має слїдуючі:

А) Доходи:

1) З паїв членьских . .	632 К	—	с
2) З вкладок щадничих .	18 „	—	„
3) З позичок	10 „	—	„
4) З відсотків	— „	02	„
5) Кошта адмінїстр. і основаня	98 „	—	„
6) Кредит банковий . . .	3000 „	—	„
Разом	3758 К	02	с

Б) Розходи:

1) З паїв до Селяньскої каси	200 К	—	с
2) Позички	3256 „	—	„
3) Кошта основаня . . .	201 „	92	„
4) Процента до Селяньскої каси	41 „	70	„
	3699 К	62	с
До того Сальдо	58 „	40	„
Разом	3758 К	02	с

Стан паїв виносить: 632 К. Не доплачено ще паїв на суму 288 К. Стан вкладок щадничих є 18 К. Стан позичок: 3246 К. Стан позик: 3000 К. Каса мала сего року багато видатків на основане,

а тут ще не маємо запомоги. При кінци напоминав начальник Дмитро Харюк людий аби они були чесні, тверезі, аби не валялись по коршмах, бо так не годить ся членам каси. Напоминав, аби люди з густа ходили до читальнї, бо читальня мама каси, а каса єї донька. По бесїдї начальника забрав голос предсїдатель ради надзорчої Григор Тащук і сказав, що рада надзорча віддержала до тепер 2 засїданя, при яких сконтрольовано касу. Він ставить внесенє, аби удїлено касиєрови абсолюторию.

По тім ухвалено підвисшити стан паїв і вкладок щадничих з 15.000 на 20.000 К., стан позик з 6000 на 8000 кор., удатись з просьбою до видїлу краєвого о запомогу 600 кор., і о позику 4000 К. Дальше ухвалено, аби день виступленя членів з каси був 31. грудень. Збори закінчено многолїтвієм в честь нашого Монархи.

Письмо з Вовчинців.

Дня 4. грудня 1903 приключило ся менї піти до села Кичери. Прийшов я до сего сїльця і питаю ся одного чоловіка де там школа, а він менї казав, що геть далеко за лїсом. Я попросив єго, щоби він мене туда завів а він і так зробив. Ідемо ми через лїс і вже зближили ся до краю, аж тут на однім горбку виднїє ся прикрасний мурований будинок. Я запитав ся чи то школа а господар притакнув менї. Приходимо ми близше до школи а там коло школи є ще хатка не дуже велика але таки красна а на нїй аж два надписи. Із одного боку дверий стоїть написано „Руска Читальня“ а з другого боку „Руска Каса.“ Я погадав сам до себе: „Ой Боже, тут мусить бути дуже велика просьвіта, що то межи такими горбами і лїсами уже видко такі надписи.

Входжу я до середини і нахожу там споре число господарів. Я привитав ся з ними і запитав ся їх, де є їх пан надучитель. Люди відповіли, що у школї, але зараз прийдуть і до каси, бо вони є касиєром. Але оден господар сказав, щоби я таки пішов до школи, що я й зробив.

Я привитав ся з паном надучителем і просив їх, щоби вони менї показали дещо про веденє касових книг. Пан надучитель зараз зібрали ся і ми пішли до каси. Ми прийшли туди а тепер почали люди збігати ся до каси як пчоли до меду. Навчив ся я вже трохи обходити ся із касовими книжками і хотїв ще трохи пізнати, як тут люди обходить ся із читальнею.

Пан надучитель почав своїм людям розповідати про стан мужицкий тай про нужду мужиків, яка тепер панує межи бідними мужиками і що мужики не дуже вистерігають ся перед своєю нуждою. Дальше розказував і поучував пан надучитель людий, як можна позбути ся біди і вкоротити лихо, що тепер панує над бідним мужиком. Лїк на то є лише свій власний розум, згода, добра воля, добра рада і тверезість.

Вірну правду тут пишу, що я забув, що я в Кичері а гадав що я на якімсь зібраню вчених людий. Не було тут такого чоловіка, котрому не поронїли сльози із очий і вірну правду кажу, що закаменїле серце мав би той, котрий стримав би ся був від слїз.

Тепер я пізнав, чому тут так процвитає „Каса“ і „Читальня“ і що се село мусуть бути дуже щасливим, хоть оно на око здає ся бути бідним.

Подумав я собі й про наше село Вовчинцї. Наше село таке велике, таке красне, має до 200 фалеч толоки, а школа стоїть побіч дрантивої коршми, що чужий навіть не може розріжнити котре школа а котре коршма.

Хоч у нас є аж три учителї, то все каса і читальня не процвитають так красно як в Кичері. Якби не старенький пенсїонований наш надучитель, то не було би навіть кому і протоколу підписати.

Надїємо ся і ми, що може Господь сьвятий не забуде і за нас. Тепер розписаний в нас конкурс на надучителя і зачуваємо, що подало ся аж 6 але лиш одного із них видимо, що має серце руске, бо загостив право до рускої каси і до читальнї. Допоможи Господи сему чоловікови прийти до нас!

Письмо з Америки.

Чесні й милі управителї „Рускої Ради“! Доношу Вам відомість, що я Ґеорґій Ґордїца, з села Міткова над Днїстром, заїхав до далекого краю Америки на зарібок.

Я поїхав за море з рідної землицї не з добра, а з нужди. Прошу Вас сердечно присилайте менї сюди „Руску Раду.“ Нас з Міткова тут сїм чоловіків, будем єї читати й плакати за рідним краєм. Ми держимо ґазету „Свободу“ й знаємо дещо нового з Америки й Канади. Є тут дописи і з иньших країв, але з нашої ріднесенької Буковини нема. Я дуже цікавий знати, що у нас дома чувати. Ще нема року, як я вибрав ся з дому, та вже ми ся навтямило в сїй далекій країнї. Я був членом і бібліотекарем нашої Мітківскої читалнї, тут то ми сходились і веселились, тут то залюбки читали наші ґазети і орґанїзувались. Я пішов сюди на зарібок і маю гадку вернутись до дому. В Міткові лишив я тата й маму, жінку й дитину, трохи поля, огород і файну хатину; они то не дають менї супокою нї в день нї в ночи. Нї гроші нї палаци не дають правдивого щастя, яке перебуває лиш посеред рідні.

Я працюю десять годин денно, але як чорний вів. Є гроші, але то неволя. Якби наші люди так тяжко попрацювали в ріднім краю, викували би й з каменя золото. Як зберу маленький капіталик, бігом верну на Буковину.

Ґеорґій Ґордїца з Minneapolis Minn, Ramsu Strit, N. 625, Amerika.

Всячина.

Сеї недїлї о 9. год. вечером повернув наш посол Николай Василько із Відня до Черновець, щоби брати участь в нарадах буковиньского сойму. У Відни висказував посол Николай Василько в делеґациях кривди, які дїють ся Русинам на Буковинї і в Галичинї, і з тої нагоди витали черновецкі Русини невтомимого борця за рускі справи на двірци зелїзничім величаво. Надрадник п. Ясеницкий подякував послови в імени всїх руских товариств на Буковинї за оборону руского народа а потім відсьпівано „Многая лїта“ і „Ще не вмерла Україна.“ Посол Василько подякував всїм за таке щире приймлене і сказав, що поки єго житя, то буде всїма силами, цїлою душею і цїлим серцем заступати лише интереса руского народа.

На імянинах в господаря Николая Цуркана в Каменї зложили на руки надучителя Юрія Шербановского на дївочу бурсу в Чернівцях отсї господарі й господинї: Юрій Шербановский, надучитель 1 К., Танаско Цуркан, господар 1 К., Тодер Токар, 1 К., Василь Носей 1 К., Ґеорґій Клебак, 50 сот., Пентелей Цуркан 1 К., Іван Цуркан, 50 с., Василь Шлемко, 50 с., Василь Шлемко, 30 с., Міхайло Носей 20 с., Ґеорґій Цуркан, Костинів 40 с., Ґеорґій Левіцкий 40 с., Костин Юрійчук, 40 с., Івон Дутчак, 40 с., Тодер Кожолянка, 20 с., Дмитро Фочук, 20 сот., Сімйон Кожолянка, 20 с., Ґеорґій Цуркан, 10 сот., Дмитро Семенюк, 16 сот., Іван Струґар, 10 с., Іван Бледюк, 20 с., Олекса Нагірняк, 10., Іван Лопачук, 20 с., Николай Цуркан, 10 с., Дометій Юрійчук, 20 с., Тодер Юрійчук, 20., Марія Цуркан, 1 К., Домніка Ткачук, 10 с., Аксенїя Савчук, 20 сот., Аґафія Будзяк, 20 сот., Аґафія Левіцка, 20 с., Евдокія Фочук, 20 с., Катріна Барнацка, 20 с., Евдокія Цуркан, 40 с., Василка Кожоланка, 20 с., Марія Юрійчук, 20 с., Єлена Носей, 10 с., Параска Фочук, 10 с., Ірина Васківчук, 20 с., Марія Струґар, 10 с. Разом 13 К 96 с. — Дякуємо сердечно всїм добродїям що не забувають на нашу православну дївочу бурсу і дай Боже, щоби се так поступове село Камена стало приміром і иньших громадах.

Михайло Кракалїя
касиер.

Мужицкі бунти відбули ся сими днями в двох селах на Угорщинї, куди то прийшла комісия фантувати господарів. В однїм селї не хотїв господар пустити комісию до хати, узброїв себе і своїх двох старших синів косами, вилами і сокирами і замкнув ся в хатї. Комісия взяла собі

двох жандармів до помочи. Коли жандарми хотїли двері відважити, напали на них з хати сини й тато. Оден жандарм дав вогню але не вцїлив нїкого. Коли мужики в громадї почули стрілянє, почали й они узброювати ся вилами і сокирами і прибігли загроженому господареви на поміч. Жандарми втекли перед збунтованими господарями аж до другого постерунку і просили там помочи. По короткім часї прийшло вже багато жандармів в село але збунтовані мужики дали ся в зад і тому не прийшло до кровавої борби. Господаря, що не пускав комісию до хати і єго двох синів арештовано. В другім селї знов не давав господар комісиї забирати своїх річий із хати і пустив ся проти комісиї із вилами. Жандарм стрілив в бунтівника і відстрілив єму ніс. Мужики, що були там і то виділи, пішли до громадскої канцеляриї і тримали там раду, як би то позбути ся жандармів із села. По відтриманій радї пішов оден господар до жандармів і замельдував їм, що в корчмі повстала бійка. Жандарми пішли чим скорше до корчми, щоби зробити там порядок. В корчмі кинули ся на жандармів зо 50 мужиків, почали їх бити і відобрали від них зброю. З тяжкою бідою вдало ся побитим жандармам з корчми втечи. Мужики побігли за ними, злапали їх знов і почали бити. Оден з жандармів втїк якось до поблизької фабрики і там сховав ся. Другому виривали мужики зі злости аж зубами мясо із тїла. Коли він вже не міг боронити ся, лишили єго бунтівники обкровавненого на дорозї. Вечером прийшло до села багато жандармів і зробили порядок.

Яку вартість має в диких народів жінка. Коли дикі народи видають свою доньку, то мусить молодий родичам молодої за ню заплатити. В Африцї є дике племя, в котрого платить молодий за жінку 4 воли, скриньку патронів і 6 голок до шитя. В Америцї знов треба зиплатити за жінку аж 12 коний. В Татарів важать молоду і молодий мусить за ню давати тілько масла, кілько она сама важить.

Кіт палїєм. В однім селї в Країнї вибух в одного господаря вогонь. В короткім часї згоріла хата, стодола і стайня. Причиною вогню був кіт, котрому запалило ся в печи волосє. Настрашений кіт втїк на під, де від горючого волося запалили ся легко займаючі ся річи а від того хата й будинки.

З чого печуть люди хлїб. Впівнічній части Европи, де через більше як половину року є зима, печуть народи хлїб із вівсяної каші і кори із ялиць і смерек, а в краях, де панує через майже цїлий рік зима, додають до хлїба моху, котрий вишукують з під снїгу по горах і скалах. В північній Азиї знов печуть хлїб із самої гречки або додають до гречаної муки кори із берези і ялиц. В полуднїшних краях Европи печуть хлїб із каштанів, котрі мелять на муку. В Перзиї в Азиї печуть хлїб із рижової муки і додають до того ще й молока. Там і печи не такі як в нас. Там викопують в землї великі ями і вимуровують їх. В тих ямах кладуть они великий вогонь, так що мур стає червоно-горячим. Тепер облїплюють тамошнї жителї тїстом горячі стїни печи але топенько а тїсто спечене вже в кількох мінутах. Перзийский хлїб має бути дуже смачний і поживний. В Єгиптї і Арабиї печуть хлїб із проса а в Японії і Китаю із рижу.

Мода на миши. Перед кількома днями закрито в Льондонї виставу миший. В столици Анґлїї миши нинї дуже модні. В паньских домах найбільшою прикрасою суть хороші клїточки, в котрих крутять ся миши всїляких красок: каштановаті, білі з чорними цятками, чорні, золотаві і срібні. Цїна тих зьвірять доходить часом досить високо; в часї послїдної вистави продано 14 миший по 3500 франків. Кожда расова миш уважає ся предметом маєтку і хороші панї з аристократичних родин дуже пильно займають ся плеканєм миший.

Складаймо гроші на наш
НАРОДНИЙ ДІМ
в Чернівцях!

Видане Товариство „РУСКА РАДА“. За редакцию відповідає ІВАН ЗАХАРКО
З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Ів. Захарка.